

2 menn skaddir undir spreinging

Í gjáramorgunin hendi ein vanlukka í Kalbak. Teir eru farnir undir at seta upp steyrar til SEV-streym frá bygðini og vestur eftir. Tá teir í gjáramorgunin, eftir at hava skotið eina røð av grótskotum, komu aftur á plássid, var eitt av skotunum ikki loyst av, men brast beint sum menn komu á stað-

ið. Tveir menn vórðu slongdir niðan í brekkuna og fingi báðir skaða. Annar teirra, Svenning Danielsen, Kalbak, breyt annað beinið, og hin, danin Juul, ið býr í Vestmanna, fekk skaða í hendið. Vit vita ikki, hvussu álvarsamur skaðin er, men hetta man vera tann størri snuddur.

At siga søgur

Tá ein lesur greinina »Vónandi fullkomuliga óhugsandi« í 14. sept. hósdeggin, má ein spyrja seg sjálvan, um søga um hendingar, ið fram eru farnar, hevur nakað viði, so avbronglað er henda frásøgn, ja, ein kann væl siga, so misvisandi, at hon illa er at kenna aftur.

Lat okkum til dømis taka hetta pettið:

»Politiska stríðið á tingi var eitt. Stórri týðning fyri tað, sum seinni kom at henda, hevði tó kanska tað, at flaggið sjálvt vann tokka millum manna. Aftaná »goluna« varð flaggfelag stovnað, ungmannafelag tóku flaggið at sær, iðrøttafelagini somuleiðis, skip og bátar høvdu nú javnlaga merkið. Meðan tað í 1920-árunum var hending at síggja merkið og bert ein minniluti av fólkinum gav sær far um tað, so varð »golana« 1930 til tess, at fólk flest fóru at skilja, at flaggið var mál, sum viðkom allari tjóðini. Í teim komandi árunum vann flaggið stóðunt á, og tá hersetingin kom á vári 1940, hevði flaggið í veruleikanum longu vunnið størsta sigur sín — tað hevði vunnið Føroya fólk«.

Nei, tað var ikki aftaná flagggoluna í 1930, at ungmannafelagini »tóku flaggið« at sær. Felagið »Merkið« varð stovnað 1920 beiniðis fyri at vinna Merkinum — okkara føroyska flaggið í dag — full rættindi sum Føroya flagg. Samstundis gingu ungmannafelagini í Nólsoy og Skálavík inn fyri hesi stevniskrá. Og hini ungmannafelagini tóku undir so við og við. Tað var vist einans ungmannafelagið fyri Kirkjubø og Velbastað, »Sólarmagn«, ið ikki »hevði« tikið inn at sær »Merkið« áðrenn goluna í 1930; men tá gjordist tað beinavegin »oppurtunt« innanfyri tann felagsskapin at »stríðast« fyri Føroya flaggi.

Blaðið skrivur so, at einhvor má halda javnaðarmenn hava verið mótsæðumenn av flagginum. Teir skuldu verið næstir til at vita, at javnaðarmenn á tingi saman við J. Patursson settu fram uppskpt um at seta stong á tinghúsvøllin til f-

oyska flaggið og lata tinghúsið sjálvt standa kollut.

Tá flagg-golan fór fram ólavsvokudag, vóru javnaðarmenn ikki,

KOLA- OG LEIRMÁLID

Samrøða við P. M. Dam, fólkatingsmann

— Vit vita, at tú hevur havt størsta athuga fyri kolamálinum og sæð eina framtíð í hesum máli, og at tú serliga í seinastu tíðini hevur lagt doyðin á at fáa kannað og um møguleiki er fyri stórdrift — finansierað eina heila ella lutvísa mekanisering av kolanámunum á Tvøroyri og í Hvalba.

Kanst tú siga okkum eitt sindur um, hvussu stóðan er í dag hesum spurningum viðvíkjandi?

— Tað er rætt, at kola- og leirspurningurin hevur hin størsta athuga í lotuni, og at hann er til kanningar saman við møguleikanum fyri bygging av einum kola-elverki sum loysandi seg betur enn at fara undir byggingina av tí umrødda vatnorkuverkinum í Porkeris-Hovs okinum.

Serfrøðingar hava mangir verið og hugt at og lutvís kannað kolagrevstrarlíkindini. Royndir hava verið gjordar til stórdrift. Menn hava eisini talað og skrivað hópin um leirin í kolanámunum.

Sum nú er, høgga menn koluttan stuðul frá maskinum.

Hetta ger kolið dýrt uttan at geva meira enn daglønina. Og við hesum arbeidshátti kann aldri verða talan um útflytan og harvið um at fáa pening inn í landið fyri kolið og leirin í fjøllum okkara.

Hesin arbeidsháttur ber eisini tann vanda við sær, at ein partur, kanska tann størsti parturin av kolinum verður innibýrgdur og fer fyri skeytið.

Hetta, at tryggja betri arbeidslon saman við at fáa útflytning í lag, kolið biligari til brenni í Føroyum, ger tað avgjørt til eina landsuppgávu at fáa eina nútímas mekaniseraða kola- og leir-drift í lag á Tvøroyri og í Hvalba.

— Hvussu er útlitið fyri hesum?

sum 14. vil vera við, staddir á tingi. Teir høvdu skrivliga sagt formannsskapi tingsins, at teir ikki vildu mæta, so sum formannsskapið hevði avgjørt fyrireikanina av háttarhaldinum við donskum flaggi á tinghúsinum, og einum merkiligum vimpli á tinghúsvøllinum, meðan føroyska flaggið varð forfjónað.

Vit skulu ikki á hesum sinni gera meira burtúrur løgnu søguskriving 14. sept., men har kundi verið væl meira at trivið í.

Søga er eitt, søgnir annað — men rangar frásagnir frá søguligum tilburðum eru beistagerðir.

— Hugs, at eg kann siga, at tað er gott. Menn niðri eru sterkt interesseraðir. Um vit her á landi skilja spurningin og gera skyldu okkara og taka undir við teimum sterku kreftum, sum nú eru í arbeiði fyri eini mekaniseraðari kola- og leir-drift, skuldi farið at borið til.

Eldfasti leirurin hevur eina stóra framtíð fyri sær.

— Tú knýtir stóðugt leirspurningin saman við kolaspurninginum. Hvussu er við hesum?

— Tað er soleiðis, at omaná og niðri undir kolinum liggja leirlindir, ein svart ovast og ein grá niðast.

Hesin leirur hevur vist seg, nú størri nøgdir av honum eru brennar, at vera frálíkur eldfastur leirur, sum Danmark og mong onnur lond einki eiga av, men hava brúk fyri í stórari nøgd.

— Íðan, vilja teir so keypa hann fyri lonandi prís?

— Jú. Aftaná ta nevndu stóru royndarbrenning, hava menn biðið um 500 tons sum fyrstu »sending«.

Føroyska kolið frálíkt sum el-verksbrenni.

— Hetta var óført. Og hvussu er so við kolinum? Eru har nakrir nýggir møguleikar, sum ikki hava verið áður.

— Eisini her kann svarast jú. Hitt føroyska kolið hevur vist seg at vera væl nýtligt brenni til donsku og onnur el-verk.

Kann kolið framleiðast til útflutnings til kappingarforan prís. — Tað er so, at el-verkini keypa brenni við prisi eftir brenni eindunum, kaloríunum. Tá ið okkara kol ikki hevur so nógvar brennieindir sum gott enskt kol,

Kæri maður og faðir okkara

ANTHONY ELIAS NIELSEN
(barbermeisteri)

er í dag heimkallaður til Harran. Jarðarferðin verður frá kirkjuni leygardagin kl. 2 í nýggja kirkjugarðin.

Tórshavn, tann 23. april 1957.

Familjunnar vegna

Anna Nielsen.

fáa vit ikki so nógvi fyri tonsið av tí, sum bretar fáa fyri kol teirra.

Rationaliseran og mekaniseran av kola- og leirnámunum.

Men sambært konamanna uppskot til rationalisering og mekanisering av kolanámunum vilja vit verða forir fyri at framleiða kolið — og serliga tá ið vit taka leirin við — so biliga, at vit kunnu selja kolið á bryggju til ein prís, ið kann geva arbeidarunum betri løn, virkinum yvirskot og sum er kappingarforur við kolaprísir í Bretlandi.

— Er finansieringin í lagi, so tit kunnu fara undir arbeiði?

— Hon er ávegis, og vónandi verður hon at koma heilt í lag, nú við tað fyrsta.

Íðan, so trýrt tú á stórvirki á Tvøroyri?

— Avgjørt. Vit hava beinavegin ikki ráð at lata hesar umrøddu møguleikar liggja langar tíðir aftrat fjaldar í fjøllunum — Kola og leirvirði okkara má verða gjørt í pening til stímbran av landi og fólk okkara. Her kunnu og megu menn ikki vera ójavni á máli.

Alt kolasnúið kann verða selt nú til el-verk.

Vit hava frætt, at tit eru farnir at flyta út kolasnúið. Er tað til el-verkini? Og kunnu tit sleppa kolamonnum av við alt snúið?

— Ja, ein farmur er farin, og fleiri standa fyri at fara, og el-verkini kunnu keypa alt okkara kolasnúið til hægri prís, enn menn áður hava fingið fyri tað. Hetta er ein stóru stuðul hjá kolanámsmonnum. Eg segði ein hægri prís; men hann forúsetur, at kola prísurin á veraldarmarknaðinum ikki »raplar«.

Kola el-verk gevur mesta og biligasta streymin í Suðuroy.

— Tú talaði nakað um kola-el-verk. Hvussu er við hesum?

— Tað liggur stutt sagt soleiðis fyri, at vit í Suðuroy kunnu fáa (Framhald á 4. síðu)